

Uputstvo za pisanje seminarskog rada

Cilj rada

Seminarski rad ima za cilj da razvije Vašu sposobnost teorijsko-konceptualne analize odnosa između vrednosti i nekog psihološkog fenomena koji je relevantan za Vaša istraživačka interesovanja. Rad uvek treba da ima dva fokusa: **psihologiju vrednosti** kao polazište i **drugi psihološki fenomen** kao oblast primene ili analitički kontrast. Od Vas se očekuje da pokažete kako vrednosti kao konstrukt doprinose razumevanju tog fenomena (teorijski, empirijski ili praktično) i u čemu je doprinos tog ugla posmatranja u poređenju sa pristupima koji vrednosti ne uzimaju u obzir ili ih marginalizuju.

Izbor teme

Rad pišete na neku od ponuđenih tema. U nastavku su navedene tri teme o kojima je diskutovano na sastancima, ali, u svakom slučaju, **sami birate drugi fenomen** koji ćete dovesti u vezu sa vrednostima, u skladu sa Vašim interesovanjima.

1. Teorijska i konceptualna pitanja: vrednosti i drugi psihološki konstrukti. Analizirate odnos između vrednosti i nekog drugog psihološkog konstrukta (npr. crte ličnosti, stavovi, uverenja, identitet, politička ideologija). Cilj je da pokažete kako se vrednosti kao konstrukt pozicioniraju u odnosu na srodan pojam – gde se preklapaju, u čemu se razlikuju, šta svaki od njih posebno doprinosi razumevanju mišljenja i ponašanja. Ova tema je pre svega konceptualne i metateorijske prirode.

2. Vrednosti i ponašanje: vrednosti kao objašnjenje ili prediktor u konkretnom domenu. Analizirate kako vrednosti usmeravaju ili objašnjavaju ponašanje u nekom konkretnom domenu koji sami birate (npr. zdravstveno ponašanje, ekološko ponašanje, prosocijalno ponašanje, profesionalne odluke, rizična ponašanja, seksualno ponašanje). Razmatrate šta teorijski modeli vrednosti govore o tom domenu, kako se vrednosti odnose prema drugim objašnjenjima ponašanja u toj oblasti, i kakve su implikacije tog odnosa.

3. Promena vrednosti i njen značaj za razumevanje psihološkog fenomena. Analizirate kako i zašto se vrednosti menjaju i šta to znači za razumevanje nekog fenomena koji Vas zanima (npr. kako generacijske promene vrednosti oblikuju stavove prema mentalnom zdravlju, nasilju, rodnim ulogama; kako individualne promene vrednosti prate terapijske promene ili iskustvo traume; kako vrednosne promene u zajednici utiču na efektivnost preventivnih programa). Ova tema kombinuje razumevanje dinamike vrednosti sa konkretnim psihološkim ili društvenim kontekstom.

Izbor drugog fenomena

Drugi fenomen treba da bude **psihološki relevantan** i dovoljno specifičan da omogući fokusiranu analizu. Može biti iz različitih oblasti psihologije (npr. iracionalna uverenja i kognitivne distorzije, antisocijalno ponašanje, zdravstveno ponašanje). Izbor fenomena ne mora biti opravdan u smislu da vrednosti budu jedino ili dominantno objašnjenje; naprotiv, zanimljivo je i ako analiza pokaže da su vrednosti samo jedan od faktora, ili da je njihova uloga posredovana ili moderirana nekim drugim varijablama.

Struktura rada

Strukturu rada možete slobodno prilagoditi odabranoj temi. Preporuka je da ga oblikujete kao akademski esej sa jasno izdvojenim celinama:

Uvod. Navedite koji fenomen analizirate i iz kog ugla, obrazložite zašto je odnos između vrednosti i tog fenomena teorijski ili praktično zanimljiv, i formulišite glavno pitanje koje Vas vodi kroz tekst.

Teorijski pregled. Predstavite oba fokusa: šta se podrazumeva pod vrednostima (oslonite se na relevantne teorijske modele, npr. Švarc, Rokič, Inghart) i šta se zna o drugom fenomenu koji ste izabrali. Već ovde možete ukazati na to odakle dolazi pretpostavka da su vrednosti relevantne za taj fenomen.

Analitički deo. Ovo je najvažniji deo rada. Razvijate sopstvenu analizu odnosa između vrednosti i izabranog fenomena: kako ih teorija i istraživanja dovode u vezu, šta ta veza objašnjava, a šta ostavlja neobjašnjenim, koja su otvorena pitanja ili protivrečnosti, i kakve su teorijske ili praktične implikacije.

Zaključak. Sumirajte ključne uvide, naglasite šta analiza doprinosi razumevanju fenomena i predložite moguće pravce za dalje istraživanje ili primenu.

Šta se od Vas očekuje

Bez obzira na izabranu temu, od rada se očekuje da pokaže kritičku analizu, a ne puko opisivanje literature; da jasno artikulise odnos između vrednosti i izabranog fenomena; da pokazuje poznavanje relevantnih teorijskih modela i empirijskih nalaza; da koristi precizne primere kojima se ilustruju i potkrepljuju tvrdnje; da bude koherentno i argumentovano napisano.

Literatura i citiranje

Rad treba da bude zasnovan na relevantnoj i relativno savremenoj literaturi. Citiranje i navođenje izvora treba da bude dosledno i u skladu sa akademskim standardima. Preporučuje se **APA stil** citiranja.